Aplikácia Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2001/42/ES o posudzovaní vplyvov určitých plánov a programov na životné prostredie v Slovenskej republike

EHK OSN

1. **Dohovor EHK OSN o posudzovaní vplyvov presahujúcich štátne hranice (Dohovor Espoo)**

- Prijatý 25. 02. 1991 vo fínskom meste Espoo (platnosť od 10. 09. 1997)
- SR – platnosť od 17. 02. 2000
- Zákon č. 127/1994 Z. z., 3. časť – cezhraničné posudzovanie – postup v súlade s požiadavkami Dohovoru z Espoo

EHK OSN

2. **Protokol o strategickom environmentálnom hodnotení (Protokol SEA)**

- Prijatý 21. 05. 2003 na 5. ministerskej konferencii Životné prostredie pre Európu v Kyjeve (Ukrajina)
- Slovenská republika – podpísaný 19. 12. 2003 s výhradou ratifikácie

EHK OSN

- Zákon č. 24/2006 Z. z. (účinnosť od 01. 02. 2006) – v plnom súlade s Protokolom SEA – vytvorenie podmienok pre ratifikáciu
- Slovenská republika – ratifikovaný 29. 05. 2008
- Nový prvok - okrem hodnotenia vplyvu na životné prostredie aj hodnotenie vplyvu na zdravie obyvateľstva

EHK OSN

- Dodatky k Dohovoru z Espoo
- Dodatok č. 1 – prijatý na prvej schôdzi strán Dohovoru (Oslo, 18. – 20. 03. 1998)
- Dodatok č. 2 - prijatý na druhej schôdzi strán Dohovoru (Sofia, 26. – 27. 02. 2001)

- Slovenská republika – prijatie dodatkov k Dohovoru z Espoo – 29. 05. 2008

Smernica EÚ v oblasti SEA

- Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2001/42/ES o posudzovaní vplyvov určitých plánov a programov na životné prostredie

Posudzovanie vplyvov na životné prostredie SEA/EIA v Slovenskej republike

Posudzovanie vplyvov na životné prostredie SEA/EIA v SR

- **LEGISLATÍVNY RÁMEC V SR**
- Zákon č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
- Vyhláška MŽP SR č. 113/2006 Z. z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti o odbornej spôsobilosti na účely posudzovania vplyvov na životné prostredie

Predmet zákona

Zákon upravuje

1. Posudzovanie strategických dokumentov
2. Posudzovanie navrhovaných činností
3. Pôsobnosť orgánov štátnej správy
4. Posudzovanie vplyvov presahujúcich štátne hranice (strategických dokumentov, navrhovaných činností)

Účastníci procesu posudzovania

a) príslušný orgán (MŽP SR, KÚ ŽP, ObÚ ŽP)
b) rezortný orgán (pôvodne príslušný orgán)
c) obstarávateľ, navrhovateľ
d) schvaľujúci orgán, povoľujúci orgán
e) dotknutý orgán
f) dotknutá obec
g) verejnosť
h) odborne spôsobilé osoby

Zmeny oproti zákonu č. 127/1994 Z. z.

a) presunutie niektorých kompetencií na KÚ ŽP a ObÚ ŽP
b) ustanovenie podrobných krokov posudzovania strategických dokumentov
c) skrátenie termínov
d) úprava niektorých limitov
e) celý proces mimo správneho konania
f) obmedzenie platnosti záverečného stanoviska (3 roky)

Orgány štátnej správy

- Ministerstvo životného prostredia SR
- Krajské úrady životného prostredia
- Obvodné úrady životného prostredia

Ministerstvo životného prostredia SR

- Strategické dokumenty s medzinárodným dosahom
- Strategických dokumentov a navrhovaných činností presahujúcich štátne hranice
- Navrhované činnosti uvedené v Časti A prílohy č. 8 – povinné hodnotenie

Krajský úrad ŽP

- Zisťovacie konanie a posudzovanie strategických dokumentov s dosahom na územie svojho územného obvodu
- Zisťovacie konanie a posudzovanie navrhovaných činnosti s dosahom na územie svojho územného obvodu

Obvodný úrad ŽP

- Zisťovacie konanie a posudzovanie strategických dokumentov a navrhovaných činnosti s dosahom na územie svojho územného obvodu
- Zisťovacie konanie a posudzovanie navrhovaných činnosti s dosahom na územie svojho územného obvodu

Posudzovanie strategických dokumentov – SEA (Strategic Environmental Assessment)

História SEA v SR

- **1976 – Zákon o územnom plánovaní a stavebnom poriadku č. 50/1976 Z. z.** – územné plány na regionálnej a miestnej úrovni obsahovali vždy zásady a regulatívy starostlivosti o životné prostredie, povinnosť zverejnenia konceptu a zohľadnenie pripomienok verejnosti

História SEA v SR

- **1994 – Zákon NR SR č. 127/1994 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie** – posudzovaniu (SEA) podliehali:
- Návrhy zásadných rozvojových koncepcií - najmä v oblasti energetiky, baníctva, priemyslu, dopravy, poľnohospodárstva, lesného a vodného hospodárstva, odpadového hospodárstva a cestovného ruchu
- Územnoplánovacie dokumentácie veľkých územných celkov a sídelných útvarov vybraných miest
- Návrhy všeobecne záväzných právnych predpisov

História SEA v SR

- 2006 – **Zákon č. 24/2006 Z. z.** o posudzovaní vplyvov na životné prostredie – v zákone sa komplexne rieši posudzovanie vplyvov na životné prostredie – EIA/SEA a je plne harmonizovaný s právom EÚ

Predmet posudzovania

- **Politiky, koncepcie, plány a programy** (strategické dokumenty) z oblasti ťažby a úpravy nerastných surovín, energetiky, priemyslu, poľnohospodárstva lesného a vodného hospodárstva, dopravy a telekomunikácii, športu, rekreácie a cestovného ruchu, odpadového hospodárstva, životného prostredia a iné uvedené v prílohe č. 1 zákona (povinné hodnotenie)
- **Zásadné zmeny strategických dokumentov** uvedených v prílohe č. 1

Predmet posudzovania

- **Politiky, plány a programy, ktoré určujú využívanie územia** z oblasti regionálneho rozvoja (napr. regionálna politika, program rozvoja vidieka, koncepcia hospodárskeho rozvoja kraja alebo okresu a pod.) a územnoplánovacie dokumentácie (napr. koncepcia územného rozvoja, územné plány regiónu, územné plány obcí nad 2000 obyvateľov) a ostatné v územiach NATURA 2000

Predmet posudzovania

- **Ďalšie strategické dokumenty**, neuvedené v prílohe č. 1 zákona, ktoré vytvárajú rámec pre činnosti uvedené v prílohe č. 8 zákona, ak príslušný orgán rozhodne na základe výsledkov zisťovacieho konania

Kroky procesu posudzovania (povinné hodnotenie)

- Oznámenie o strategickom dokumente
- Pripomienkovanie oznámenia
- Rozsah hodnotenia a časový harmonogram
- Správa o hodnotení, pripomienkovanie správy
- Verejné prerokovanie
- Odborný posudok
- Záverečné stanovisko

Kroky procesu posudzovania (zisťovacie konanie)

- Oznámenie o strategickom dokumente
- Pripomienkovanie oznámenia
- Rozhodnutie príslušného orgánu

Účastníci procesu posudzovania

- Príslušný orgán
- Rezortný orgán
- Schvaľujúci orgán
- Dotknuté orgány
- Dotknutá obec, samosprávny kraj
- Verejnosť
- Odborne spôsobilé osoby

Obsah oznámenia

- Základné údaje o obstarávateľovi
- Základné údaje o strategickom dokumente
- Základné údaje o predpokladaných vplyvoch
- Vymedzenie dotknutých subjektov
- Podrobnosti oznámenia sú uvedené v prílohe č. 2 zákona

Obsah a štruktúra správy

- Základné údaje o obstarávateľovi
- Základné údaje o strategickom dokumente
- Základné údaje o stave životného prostredia
- Základné údaje o predpokladaných vplyvoch na životné prostredie a zdravie vrátane cezhraničných
- Navrhované opatrenia
- Návrh monitorovania

Posudok

Vyhodnotí:

- Úplnosť správy o hodnotení
- Úplnosť zistených vplyvov strategického dokumentu
- Metódy posudzovania a úplnosť údajov
- Varianty riešenia
- Navrhované opatrenia

Záverečné stanovisko

- Základné údaje o obstarávateľovi
- Základné údaje o SD
- Opis priebehu prípravy a posudzovania SD
- Celkové hodnotenie vplyvov SD vrátane vplyvov na územia NATURA 2000
- Závery (odporučenie, neodporučenie, návrh na dopracovanie – zdôvodnenie)

SEA v cezhraničnom kontexte

- Postup upravuje samostatná 4. časť zákona
- Predmetom posudzovania sú SD pripravované na území SR i SD pripravované na území iného štátu
- Predloženie informácie dotknutej strane (správa, návrh SD, informácie o priebehu schvaľovacieho procesu a žiadosť, či sa dotknutá strana zúčastní posudzovania.
- Ďalej sa postupuje podľa príslušných ustanovení zákona.

Smernica **2001/42/ES** Európskeho parlamentu a Rady o posudzovaní vplyvov určitých plánov a programov na životné prostredie bola v Slovenskej republike transponovaná najmä do zákona č. **24/2006 Z. z.** o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon“), ktorý nadobudol účinnosť **01. 02. 2006**. Do tohto zákona boli súčasne transponované ustanovenia **Protokolu o strategickom environmentálnom hodnotení** (Protokol SEA).

Výzva (formálne oznámenie) k transpozícii smernice **2001/42/ES** Európskeho parlamentu a Rady z 27. júna 2001 o posudzovaní vplyvov určitých plánov a programov na životné prostredie (ďalej len „smernica“) obsahuje podrobnú analýzu zákona, pričom v **25 bodoch** je konštatované, že **neúplnou a/alebo nesprávnou transpozíciou** článku 2 písm. a), článku 3 ods. 1 – 7, článku 4 ods. 1, článku 5 ods. 1 – 2 a 4, článku 6 ods. 3 – 5, článku 7 ods. 2 – 3, článku 9 ods. 1 – 2, článku 10 ods. 1, článku 11 ods. 1 a 3, článku 12 ods. 1 a 2, článku 13 ods. 3, prílohy I a prílohy II k smernici si Slovenská republika **nesplnila povinnosti**, ktoré jej vyplývajú z týchto ustanovení.

•nejasnosti posudzovania vplyvov strategických dokumentov spolufinancovaných Európskou úniou

• definícia základného pojmu „strategický dokument“, ktorá znie: „c) strategický dokument je návrh politiky, rozvojovej koncepcie, plánu a programu vrátane strategických dokumentov, na ktorých financovaní sa podieľa Európska únia, ako aj ich modifikácie, ktoré sú predmetom prípravy a schvaľovania na štátnej, regionálnej alebo miestnej úrovni alebo ktoré sú pripravované na schválenie prostredníctvom parlamentného alebo vládneho postupu a ktoré vyžadujú predpisy, ktoré by mohli mať vplyv na životné prostredie vrátane vplyvu na chránené územia chránené podľa osobitných predpisov okrem materiálov legislatívnej povahy

- posudzovanie vplyvov zmien strategických dokumentov – čo je zásadná zmena?
- rozdiely v pojmoch pravdepodobne významné environmentálne účinky vs. strategický dokument, ktorý by mohol mať vplyv na životné prostredie
- aplikácia definície strategického dokumentu z hľadiska potreby posudzovania
- vzťah SEA smernice a smernice o biotopoch v národnom zákone
- posudzovanie strategických dokumentov s dosahom na menšie územie, resp. s menším vplyvom na životné prostredie
- posudzovanie strategických dokumentov nedefinovaných v smernici

- význam kritérií pre proces posudzovania strategického dokumentu
- komplexnosť zverejňovania výsledkov procesu posudzovania vplyvov strategických dokumentov
- časový rámec posudzovania s ohľadom na časový rámec prípravy strategického dokumentu
- vymedzenie účastníkov konzultácií
- trvanie konzultácií
- zabezpečenie konzultácií
- cezhraničné konzultácie
- rozsah správy o hodnotení s ohľadom na ciele a geografický rozmer strategického dokumentu

- zohľadnenie súčasných poznatkov a metód posudzovania a rozsahu, v akom sú určité záležitosti vhodnejšie posudzované na rozličných úrovniach procesu, aby sa predišlo zdvojovaniu posudzovania
- posudzovanie na rozličných úrovniach
- identifikácia verejnosti
- sprístupnenie vyhlásenia sumarizujúceho, ako boli začlenené úvahy o environmentálnych aspektoch do strategického dokumentu
- opatrenia o monitoringu
- povinnosť monitorovania a vyhodnocovania vplyvov strategického dokumentu
- zabezpečenie aby sa nepredvídané škodlivé vplyvy včas identifikovali

- nedotknuteľnosť postupov posudzovania strategických dokumentov a navrhovaných činností
- výmena informácií o skúsenostiach získaných pri uplatňovaní SEA smernice
- prechodné ustanovenia vo vzťahu k dobe platnosti povinnosti transpozície SEA smernice
- kvalitatívne úpravy príloh

Ďakujem za pozornosť